

"Tanssi" 7/2007

Tanssin päivä Tallinnassa

Kansainvälistä tanssin päivää 29.4. värjittivät Tallinnan keskustassa runsaslukuiset poliisit keltaisine liiveineen, vaikkakin pahimmat mellakat sotilaspatsaan siirron vuoksi oli käyty jo kahtena edellisenä päivänä. Varsinaisesti tanssin päivää juhlistettiin Virossa kahdella nykytanssiensi-illalla Viron kansallisoopperan päänäyttämöllä.

Kyseessä oli kaksi klassikko-näytelmää, joiden pohjalta esitykset oli suunniteltu. Ensimmäisenä nähtiin Shakespearen *Hamlettiin* pohjautuva *Hamlet*, jonka oli koreografioinut **Oksana Titova**. Toisena esityksenä oli **August Kitzbergin** kirjan mukaan tehty *Ihmissusi*, jonka koreografina toimi **Marina Kesler**.

Voi helposti ajatella, ettei sotilaspatsaan siirrolla ja tanssilla tai taiteella ole mitään tekemistä toistensa kanssa, mutta ensi-illassa oli aistittavissa hillittyä kansallista ylpeyttä eritoten *Ihmissuden* kohdalla. August Kitzberg (1855–1927) on virolaisille merkittävä kirjailija ja hänen teoksensa sovittaminen oopperan näyttämölle on selkeä kunnianosoitus virolaiselle kulttuurihistorialle ja omiaan vahvistaman kansallista itsetuntoa.

Molemmilla ensi-iltansa saaneilla teoksilla oli omat taiteelliset tavoitteensa. *Hamlet* oli selkeästi tyylytelty teos, jossa tarina muodostuu katsojan omien assosiaatioiden mukaan ja jättää näin ollen paljon tulkinnanvaraa. *Ihmissusi* edusti perinteisempää tanssiteatteria, jossa kohtaukset seuraavat toisiaan tarinankerronnan mukaan sanattomasti, mutta hyvin ymmärrettävästi.

Kummallakin koreografilla on alunperin balettitausta. Sen lisäksi he ovat suorittaneet koreografia-opintoja sekä toimineet erilaisissa tanssiryhmissä. Molempien teosten esittäjät ovat oopperan tanssijoita, joilla on vankka klassinen koulutus, mikä näkyy liikekielessä. Kyse ei kuitenkaan ole baletista.

Oksana Titova:
Hamlet

KUNNIANHIMOINEN JA HÄIRITSEVÄ HAMLET

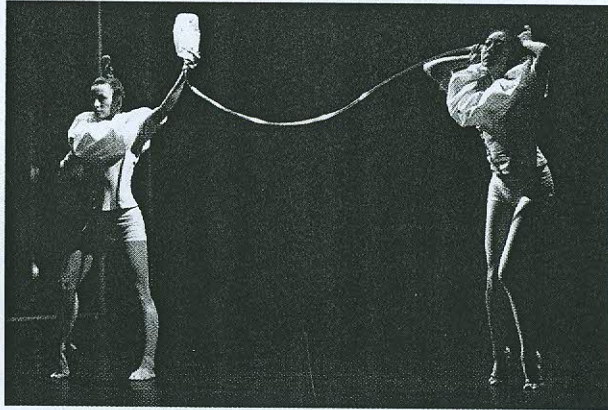
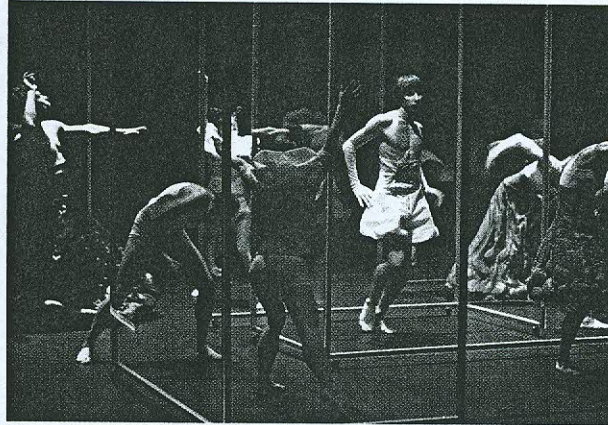
Hamletin työryhmällä on ollut hyvin kunnianhimoinen tavoite luoda vaikuttava näyttämöteos niin visuaalisesti, tanssillisesti kuin musiikillisestikin. Teoksen yhdeksän tanssijaa esittivät vain osaa alkuperäisnäytelmän roolihenkilöistä ja osa rooleista oli vielä kaksoismiehitettyjä. Teoksen miesrooleja olivat *Hamletin* isä eli Kuningas, Polonius, Laertes ja prinssi *Hamlet*. Ilmeisesti naisroolien vähäisyydestä vuoksi *Gertruden* rooli oli jaettu kahdelle naistanssijalle, kun taas *Ofeliaa* esitti yksi henkilö. Lisäksi kaksi naistanssijaa esitti mystisiä nymfejä, jotka edustivat näytelmän *Rosencrantzia* ja *Guildesternia*.

Katsojalle roolihenkilöt jäivät hieman epäselviksi varsinkin, jos niitä ei osannut yhdistää heitä esittäviin henkilöihin. Käsiohjelman kuvien perusteella sai onneksi selvyden siitä, mikä rooli oli kulloinkin kyseessä.

Tarina on siis tuttu ja moneen kertaan kerrottu, mutta ilmeisesti sen aika ei ole koskaan ohi.

Aukeaman kuvat: Harr Rospu

Rakenteellisesti teos koostui duetoista, soloista ja yhdestä joukkokohtauksesta. Duettojen kontaktit toimivat sulavasti ja kaiken kaikkiaan tanssijat tekivät tehtävänsä tarkasti. Roolien dramaattisuus ja painiskelu omantunnon ja demonien kanssa oli kanavoitu liikkeeseen muun ilmaisan jäädessä vaisummaksi, mikä loi teokseen hieman kylmän ja ahdistuneen tunnelman. Pieninä ilopillereinä toimivat ihastuttavat nymfit, joiden roolit olivat sekoitus jonkinlaisesta subrettipariskunnasta ja takapiruista.

Visuaalisesti *Hamlet* oli nautittavan yksinkertainen. Lavasteina oli ainoastaan L:n muotoisia lasiseiniä, joita siirtelemällä luotiin erilaisia tiloja: ulkotila, sisättila, suljettu koppi, seinämä, ovet ja labyrintti. Toisena visuaalisena elementtinä oli takaseinään heijastettu video, jossa kohtauksia myötäillen luikerteli kasvimainen piirroskynäviiva. Se joko versoi lisää tai kuihtui.

Puvustuksena naisilla oli valkoiset topit ja alushousut ja muutamalla aika ajoin voimakkaanvärinen hame. Miehet oli puettu vyötärön korkeudelta maahan asti laskeutuviin hameisiin ilman yläosaa, mikä antoi miehistä hieman androgyynin ja prinsessamaisen vaikutelman huolimatta soolojen voimakkuudesta. Yhdessä lasiseinien kanssa

puvustus loi tehokkaan ja vinksahaneen vaikutelman epätoivoisesta maailmasta, jossa kukaan ei oikein pysty nukkumaan. Lopun joukkokohtaus lasilabyrintissa oli teoksen vaikuttavin tuodessaan esiin ihmisten samansuuntaiset pyrkimykset ja yksinäisyyden.

Musiikki ja äänet oli tehty varta vasten tätä *Hamletia* varten. Perinteisessä mielessä sävellettyä musiikkia ei ollut vaan äänimaailma koostui lähinnä arkisista äänistä, muunmuassa kirkonkelloista, kellopeleistä ja kolinoista, joita käsittelemällä ja luoppaamalla säestettiin kohtauksia.

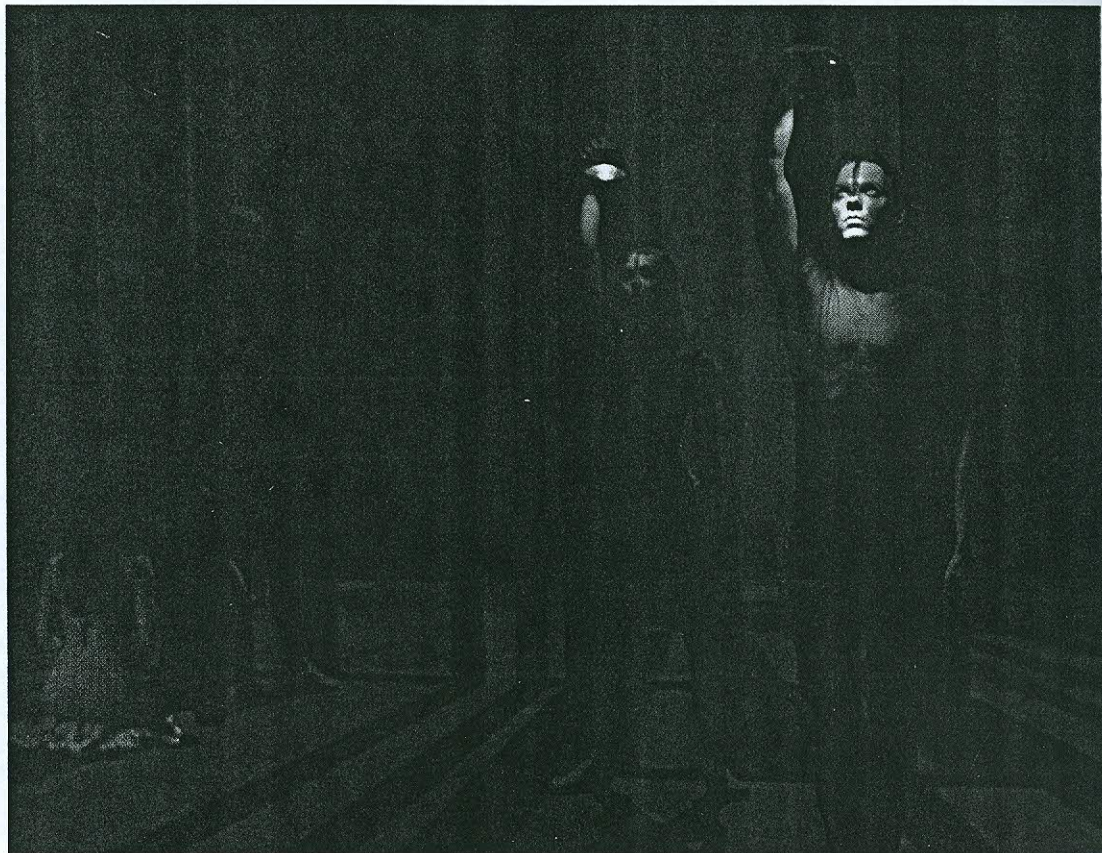
Äänisuunnittelu tuki hyvin visuaalista maailmaa, mutta toi esiin myös esityksen ison ongelman. Se koski dramaturgiaa. Toisiaan seuraavat kohtaukset eivät välttämättä olleet minkäänlaisessa loogisessa jatkumossa ja kun alkuperäisnäytelmän tarinaa ei pyrittykään kertomaan, teoksen nimi *Hamlet* enemmänkin häiritsti kuin auttoi katsomiskokemusta.

YKSIULOTTEINEN IHMISSUSI

Koreografi Marina Kesler ja hänen assistenttinsa Ervin Green kertovat käsiohjelmassa perimmäisen syyn teokselle olevan suvaitsevaisuuden. *Ihmissusi* kertoo

Oksana Titova:
Hamlet

Hamlet enemmänkin häiritsi kuin auttoi katsomiskokemusta.

tarinan työstä, joka ajetaan ulos yhteisöstään ja jota oma rakastettukaan ei uskalla rakastaa yhteisön painostuksen alla. Tyttö löytää uuden yhteisön susien keskeltä, mutta jää lopullisesti yksin.

Tarina on siis tuttu ja moneen kertaan kerrottu, mutta ilmeisesti sen aika ei ole koskaan ohi. Sotilaspatsaan siirrosta syntyneet mellakat ja vihamielisyys kansanryhmien välillä on näkyvässä nykypäivän Virossa. Jonkinlainen kannanotto Viron tilanteeseen *Ihmissusi* siis on, mutta yhtälailla se ylläpitää virolaisen tanssiteatterin kaanoniam.

Itse teos on toteutettu tarinan tasolla selkeästi mutta yksiulotteisesti. Liikeaiheiltaan kiinnostavimpia olivat päähenkilöiden duetot, mutta tarinalle ne eivät juuri antaneet mitään lisää. Yksiulotteisuus näkyi myös puvustuksessa ja lavastuksessa, jotka pyrkivät realismiin. Sudet jäivät pelottavuudestaan huolimatta hieman satuolento-maisiksi.

Musiikiksi oli koottu neljän virolaissäveltäjän teoksia, jotka olivat täynnä erilaatuista dramatiikkaa. Omassa luokkaansa oli kuitenkin loppuun sijoitettu **Arvo Pärtin** *Fratres*. Valitettavasti se kuitenkin feidattiin töksähtäen pimeyden kanssa pois. Neeme Jöen valosuunnittelu mo-

lemmissa teoksissa oli varmaa ja taidokasta.

Kansainvälisen tanssin päivän tarjonta viron kansallisoopperassa antoi paljon perinteille, mutta melko vähän uutta nykytanssille. ● **Mikko Orpana**

Kirjoittaja on KokoTeatterin koreografi

Marina Kesler:

Ihmissusi

HAMLET

Koreografia ja ohjaus Oksana Titova / **Musiikki ja äänisuunnittelu** Taavi Kerikmäe / **Lavastus ja puvustus** Elo Soode / **Koreografin assistentti** Päär Pärenson / **Video** Andres Tenusaar / **Valot** Neeme Jõe / **Tanssijat** Artjom Maksakov, Galina Laush, Satu Ludmilla Pussinen, Anatoli Arhangel'ski, Marika Muiste, Daniel Kirspuu, Aleksei Jermakov, Eve Andre, Nanae Maruyama

IHMISSUSI

Koreografia ja ohjaus Marina Kesler / **Koreografin assistentti** Ervin Green / **Lavastus ja puvustus** Sirty Oder / **Valot** Neeme Jõe / **Musiikki** Lepo Sumera, Arvo Pärt, Lydia Auster, Raimo Kangro / **Tanssijat** Luana Georg, Heidi Kopti, Aleksandr Prigorovski, Kaja Kreitzberg, Vitali Nikolajev, Andrei Mihnevitch
